

RIGSPOLITIET

Rapport om organiseret
kriminalitet i Danmark
2002

Indholdsfortegnelse

Resume	3
1. Indledning	5
2. Metode	6
3. Organiseret kriminalitet	7
3.1 Persongrupper involveret i organiseret kriminalitet	7
3.1.1 Europa	7
3.1.2 Asien	9
3.1.3 Afrika	9
3.1.4 Amerika	9
3.2 Kriminelle handlinger begået af persongrupper	10
3.2.1 Narkotika og doping	10
3.2.2 Svig	12
3.2.3 Forfalskning	13
3.2.4 Væbnet røveri	13
3.2.5 Kidnapning	13
3.2.6 Afpresning	14
3.2.7 Biltyverier	14
3.2.8 "Hit-and-run"-tyverier	14
3.2.9 Andre former for tyveri/hæleri	14
3.2.10 Ulovlig handel med skydevåben	14
3.2.11 Menneskesmugling	14
3.2.12 Menneskehandel og prostitution	15
3.2.13 Børnepornografi	15
3.2.14 IT-kriminalitet	15
3.2.15 Miljøforbrydelser m.m.	16
3.2.16 Cigarettsmugling	16
3.3 Ressourcer	16
3.4 Voldsanvendelse	16
3.5 Anvendelse af indflydelse	17
3.6 Hvidvaskning af penge	17
4. Steder og områder for den kriminelle aktivitet	18
5. Retshåndhævelse	19
5.1 Nationalt	19
5.2 Internationalt	19
6. Konklusioner	20
6.1 Vurdering af truslen fra organiseret kriminalitet	20
6.2 Tendenser	20
6.3 Prognoser	20

Bilag A: Organiseret kriminalitets karakteristika.

Bilag B: Plan af 25. september 2002 for intensiveret indsats mod den kriminalitet og de ordensmæssige problemer m.v., der udspringer af rockermiljøet.

Bilag C: Redegørelse af 11. april 2003 for status primo april 2003 for indsatsen mod den kriminalitet og de ordensmæssige problemer m.v., der udspringer af rockermiljøet.

Resume

Baggrund m.v.

Rapporten er udarbejdet som dansk bidrag til en samlet rapport om organiseret kriminalitet i EU i 2002.

Der er tale om en politifaglig rapport, der tilstræber at give et objektive billede af kriminalitetssituationen, men rapportens vurderinger og konklusioner kan være behæftet med en vis usikkerhed.

Konklusion

Rapportens overordnede konklusion er, at det vurderes, at der (fortsat) begås organiseret kriminalitet i Danmark, herunder særligt kriminalitet, som udspringer af rockermiljøet. Imidlertid var den organiserede kriminalitet i Danmark også i 2002 generelt på et relativt beskedent niveau.

Der er relationer og samarbejde mellem rockermiljøet og andre (til dels internationale) organiserede grupper om eksempelvis smugling af og handel med narkotika.

Udenlandske – særligt europæiske - netværk har i øvrigt udset bl.a. Danmark som mål for deres ofte grove kriminalitet, men der er stadig intet, der tyder på, at internationale forbryderorganisationer har fået egentligt fodfæste i Danmark.

Status

Status ultimo 2002/primo 2003 for så vidt angår kriminalitet, der lever op til EU-kriterierne for organiseret kriminalitet eller tangerer disse, er i øvrigt følgende:

For så vidt angår rockermiljøet henvises til rapportens bilag B og bilag C.

Narkotikasmugling og forhandling udgjorde i 2002 – i lighed med tidligere år – et betydeligt kriminalitetsmæssigt problem. Organiseret, grænseoverskridende kriminalitet udøvedes bl.a. i relation til hash, heroin, kokain og syntetiske stoffer, herunder særligt amfetamin og ecstasy.

Økonomisk kriminalitet, herunder afgiftsunddragelser i relation til EU, udgjorde også i 2002 et alvorligt problem.

I flere tilfælde er der fundet udstyr til udarbejdelse af falske pas og andre identitetspapirer samt betalingskort.

Stigningen i antallet af særligt farlige røverier har været betydelig.

Den politimæssige indsats mod handel med mennesker i forbindelse med udnyttelse til prostitution blev også prioriteret i 2002, og den styrkede danske politimæssige indsats mod kvindehandel resulterede i sager, hvor det viste sig, at kvinder, dels fra Baltikum (særligt Letland), dels fra Asien (særligt Thailand), blev udnyttet i forbindelse med prostitution og i tilknytning hertil måtte betale anselige beløb til bagmændene.

Rapport om organiseret kriminalitet i Danmark i 2002

Den overvejende del af sager om børnepornografi i Danmark omhandlede i 2002 besiddelse af børnepornografisk materiale, hvor gerningsmænd havde hentet billeder fra Internettet. Der fremkom også i 2002 nyt groft børnepornografisk materiale, især på Internettet.

Informationsteknologi blev i 2002 anvendt i stadigt stigende omfang som et element i udøvelse af grov, organiseret kriminalitet. Denne tendens ventes at fortsætte.

Smugling af højt beskattede varer, særligt cigaretter, kan i væsentligt omfang henføres til litauere, som i et vist omfang samarbejdede med andre udenlandske og danske kriminelle.

Det er ikke muligt nærmere at opgøre den omsætning eller profit, der blev genereret som følge af organiseret kriminalitet i 2002. Profitten skønnes imidlertid at være stor, idet fortjenesten som regel blev skabt inden for områder, hvor legal virksomhed er behæftet med ikke ubetydelige skatter og afgifter, eller inden for aktiviteter, som direkte er ulovlige, f.eks. narkotikasmugling.

Der var i 2002 fortsat ingen tegn på, at organiseret kriminalitet kunne sættes i forbindelse med indflydelse på den offentlige forvaltning, retshåndhævelsesmyndighederne eller politiske kredse.

En betydelig del af den mere organiserede kriminalitet i Danmark foregik – som i tidligere år – i de større bymæssige områder. Danmark fungerede ligeledes, som det tidligere har været tilfældet, som transitland i forbindelse med kriminalitet, herunder i forbindelse med smugling af mennesker og narkotika til primært Sverige og Norge.

1. Indledning

Denne rapport er udarbejdet af Rigspolitiet i samarbejde med landets politikredse og anklagemyndigheden. Rapporten, der tager udgangspunkt i de fastsatte EU-retningslinier for organiseret kriminalitet, udgør det danske bidrag til den samlede EU-situationsrapport om organiseret kriminalitet i 2002.

Rapporten beskriver således primært forholdene i Danmark. I et vist omfang er oplysningerne sat i international sammenhæng. Dette gælder særligt i relation til narkotikakriminalitet, hvor kriminaliteten i sin natur er grænseoverskridende, da narkotika kun i yderst begrænset omfang produceres i Danmark.

Redegørelsen tilsigter, at beskrive situationen i 2002, at identificere tendenser i kriminaliteten samt at angive trusselsniveauet ultimo 2002/primo 2003. Endvidere gives en prognose for, hvorledes kriminaliteten forventes at udvikle sig.

Det er således rapportens formål at beskrive det aktuelle og fremtidige kriminalitetsmæssige trusselsbillede, som det tegner sig fra en politifaglig synsvinkel.

2. Metode

Redegørelsen er i videst muligt omfang udarbejdet og struktureret i overensstemmelse med internationale (politi-)normer, herunder de af Europol anvendte principper for kriminalitetsanalyse og EU-retningslinierne for udarbejdelse af årsrapporter om organiseret kriminalitet.

Begrebet "organiseret kriminalitet" er ikke lovmæssigt defineret i Danmark. Dog indeholder den danske straffelov bl.a. bestemmelser om gerningsmænd, som virker i forening.

Der findes flere definitioner af organiseret kriminalitet, især internationalt. Ved afgrænsningen af persongrupper og kriminalitetsformer, som er omfattet af denne rapport, er EU-kriterierne for organiseret kriminalitet lagt til grund. Kriterierne fremgår af rapportens bilag A.

Rapporten beskriver på denne baggrund dels kriminelle grupper og dels kriminalitetsformer, der tilsammen udgør eller tangerer den egentlige organiserede kriminalitet i Danmark.

Rapporten er overvejende udarbejdet på baggrund af oplysninger modtaget fra landets politikredse, Rigspolitiets operative bistandsenheder og udenlandske samarbejdspartnere. Dataindsamlingen blev afsluttet i foråret 2003.

Rapporten tilstræber at give et objektive billede af kriminalitetssituationen. Vurderinger og konklusioner bygger i videst muligt omfang på objektive data, herunder afgjorte straffesager. Imidlertid har rapportens formål nødvendiggjort, at der i et vist omfang er anvendt oplysninger af ikke-dokumenterbar art, herunder vurderinger foretaget af polititjenestemænd, der er eller har været involveret i efterforskning af sager af de omhandlede kriminalitetsformer. Validiteten af ikke-dokumenterbare oplysninger er vanskelig at vurdere, men der er ved anvendelsen af ikke-dokumenterbare oplysninger foretaget en grundig kvalitativ vurdering. Inddragelsen af ikke-dokumenterbare oplysninger bevirker, at rapportens vurderinger og konklusioner kan være behæftet med en vis usikkerhed.

Udarbejdelsen har endvidere været vanskeliggjort af, at dansk politis monitorering af kriminalitet varierer mellem de forskellige kriminalitetsområder. Oplysningsgrundlaget, herunder forholdet mellem objektive data og oplysninger, der ikke umiddelbart kan dokumenteres, er derfor ikke ens for alle kriminalitetsområder.

3. Organiseret kriminalitet

3.1 Persongrupper involveret i organiseret kriminalitet

Udgangspunktet for dette afsnits beskrivelse af personer eller grupper, der deltager i den organiserede kriminalitet, er - i overensstemmelse med de fastsatte EU-retningslinier for rapportens udarbejdelse - de pågældendes etniske baggrund, og som udgangspunkt ikke deres statsborgerskab. Der fokuseres endvidere på kriminalitetens karakter og omfang.

3.1.1 Europa

Danskere

Personer med dansk etnisk baggrund var i 2002 involveret i et bredt og varieret spektrum af organiseret kriminalitet. Rockere og – til en vis grad – andre (delvist danske) bander påkaldte sig særlig opmærksomhed i relation til organiseret kriminalitet og kriminalitet, der tangerer kriterierne for organiseret kriminalitet, jf. nedenfor.

Rockergupper

Rockermiljøet har gennem adskillige år påkaldt sig politimæssig opmærksomhed.

På baggrund af et dansk initiativ blev der i midten af 1990'erne udarbejdet en rapport af Europol Drugs Unit (den daværende forløber for Europol), som påviste, at rockerkriminaliteten opfylder EU-kriterierne for organiseret kriminalitet. Det har siden fremgået af EU's årsrapporter om organiseret kriminalitet, at "Outlaw Motorcykle Gangs" (OMCG) er en kilde til organiseret kriminalitet. Dette gælder efter dansk politis opfattelse også for rockermiljøet i Danmark.

Den 25. september 2002 udsendtes "Plan for intensiveret indsats mod den kriminalitet og de ordensmæssige problemer m.v., der udspringer af rockermiljøet". Planen, der forudgående var forelagt for og tiltrådt af justitsministeren, vedlægges denne rapport som bilag B.

Som bilag C til denne rapport vedlægges "Redegørelse vedrørende status primo april 2003 for indsatsen mod den kriminalitet og de ordensmæssige problemer m.v., der udspringer af rockermiljøet".

Der henvises til bilag B og bilag C for så vidt angår bl.a. beskrivelse af rockerkriminaliteten og strategien til imødegåelse af denne kriminalitet.

Gadebander (grupperelateret kriminalitet)

En rapport vedrørende et forskningsbaseret udviklingsprojekt angående bandekriminalitet (grupperelateret kriminalitet) i Danmark blev offentliggjort i begyndelsen af 2003. Rapporten er tilgængelig via politiets Internet-hjemmeside, www.politi.dk.

Rapporten gav anledning til justering af den politimæssige monitoring af gadebandområdet og den øvrige politiindsats på området.

Nogle gadebander, og kriminaliteten, der udføres af disse, kan sidestilles med rockergrupper og disse kriminelle aktiviteter. Den politimæssige indsats mod disse gadebander er på linje med indsatsen mod rockermiljøet.

De senere års indsats mod gadebander og utilpassede unge i øvrigt synes at have givet resultater – uagtet der stadig er betydelige problemer, som kan henføres til disse miljøer. I relation til disse personer vil der fortsat blive udøvet en differentieret kriminalpræventiv indsats og en problemorienteret politiindsats. Den politimæssige, centrale monitoring af området vil imidlertid blive begrænset i det omfang, det er relevant, hvilket vil betyde, at monitoringen i vidt omfang vil foregå på politikreds- eller regionalt niveau, mens der alene – som ovenfor anført – vil blive udøvet national systematisk politimæssig monitoring i relation til de gadebander, der kan sidestilles med rockergrupper.

Personer fra EU-lande

Personer fra flere forskellige EU-lande stod i 2002 - ofte sammen med danskere - især bag narkotikakriminalitet.

Derudover var borgere fra EU-lande bl.a. involveret i smuglerier, økonomisk kriminalitet og forfalskning af penge.

Baltere

Litauere blev i 2002 sat i forbindelse med smugling af store mængder cigaretter med Danmark som endemål eller transitland. Desuden blev det konstateret, at kriminelle netværk af litauere udførte andre former for grov kriminalitet med berigelseshensigt i Danmark. Blandt andet var et netværk involveret i udgivelse af falske US \$. Endelig har litauiske kriminelle netværk udført omfattende tyverier fra parkerede biler og indbrud i beboelsesejendomme.

Estiske kriminelle kunne ligeledes i 2002 sættes i forbindelse med alvorlige røverier mod banker.

Personer fra de baltiske lande kunne ligeledes sættes i forbindelse med kvindehandel. Etniske russere fra de baltiske lande synes ofte at indgå i denne kriminalitetsform.

Polakker

Det blev i flere tilfælde konstateret, at polakker havde forestået bl.a. rambuktyverier og narkotikasmugleri, der enten kunne betegnes som organiseret kriminalitet, eller som tenderede dette begreb.

Desuden var kriminelle netværk involveret i alvorlige røverier.

Polske kriminelle netværk har endvidere udført omfattende tyverier fra parkerede biler, indbrud samt almindelige butikstyverier.

Russere

Russere var sjældent konkret synlige i de mere organiserede kriminelle aktiviteter i Danmark. Der er dog eksempler på netværk, der menes at være involveret i kvinde

handel. I andre tilfælde formodes russere også at være involveret i planlægning af kriminelle aktiviteter rettet mod eller omfattende Danmark.

Serbere m.v.

De seneste efterforskninger i relation til narkotikakriminalitet har vist, at bl.a. netværk, der udgår fra Serbien-Montenegro, er toneangivende i relation til indsmugling af heroin til Danmark. Der foreligger tillige informationer om, at de pågældende netværk ligeledes leverer store partier heroin til det øvrige Skandinavien, Schweiz og Tyskland.

Det antages, at disse netværk i en vis udstrækning har forbindelse til rockermiljøet.

Albanere

Etniske albanere spillede – som det har været tilfældet de seneste år – ligeledes en betydelig rolle i indsmuglinger af heroin i 2002. Imidlertid havde de tilsyneladende stigende problemer med at skaffe heroin. Denne tendens skal ses i sammenhæng med gode efterforskningsmæssige resultater i de senere år. Efterforskningerne er primært udført i direkte samarbejde mellem myndighederne i de skandinaviske lande og Tjekkiet.

Desuden har der været flere efterforskninger, der påviste, at albanere har været involveret i smugling af kokain.

3.1.2 Asien

En del af det børnepornografiske materiale, som politiet stødte på i forbindelse med efterforskning, vurderes at stamme fra Fjernøsten.

En væsentlig andel af de kvinder, der konstateres i massageklinikker, er rekrutteret i Thailand. De pågældende er ofte rekrutteret via andre thailandske kvinder i Danmark, som har relation til prostitutionsmiljøet.

3.1.3 Afrika

I lighed med tidligere år forestod personer af marokkansk etnisk oprindelse i 2002 hashkriminalitet.

I flere sager er der indikationer på, at netværk med nigeriansk baggrund i et vist omfang er involveret i smugling af kokain.

3.1.4 Amerika

Nordamerikanere

Danmark vurderes, ligesom tidligere år, ikke at være mål for nordamerikanske kriminelle personer eller grupper. Dansk politi er dog opmærksom på de særlige bånd, der findes til organiserede kriminelle grupper i kraft af rockergruppernes internationale struktur.

Sydamerikanere

Selv om der ikke findes specifikke informationer, der indikerer, at sydamerikanske personer, netværk eller karteller er direkte aktive i den organiserede kriminalitet i Danmark, antages det, at sydamerikanere i første led også i 2002 stod bag en del af forsyningen af kokain til det danske marked.

3.2 Kriminelle handlinger begået af persongrupper

3.2.1 Narkotika og doping

Generelt

Den retshåndhævende indsats på narkotikaområdet retter sig primært mod at begrænse udbuddet af narkotika. Den efterforskningsmæssige indsats koncentrerer derfor primært mod indsmugling og forhandling af narkotika. Told•Skat spiller en væsentlig rolle i den danske retshåndhævende indsats på narkotikaområdet. Det internationale samarbejde mellem de retshåndhævende myndigheder er endvidere af stor betydning, idet narkotikakriminaliteten i sin natur ofte er international. Det bemærkes i denne forbindelse, at narkotika kun fremstilles i Danmark i yderst begrænset omfang.

Hash

Det væsentligste producentland af hash til distribution i Danmark vurderes (fortsat) at være Marokko.

I 2002 er der i Danmark samlet beslaglagt ca. 2.600 kg hash fordelt på ca. 5.200 beslag. I 2001 blev der i alt beslaglagt omkring 1.700 kg. Endvidere blev der i 2002 beslaglagt stigende mængder hash i udlandet med Danmark som formodet bestemmelsesland, ligesom der i de øvrige nordiske lande blev beslaglagt større kvanta hash, som havde transiteret Danmark.

Der er ikke sket ændringer i forhold til distributionslandene, som fortsat primært er Holland og Spanien, men der er indikationer af, at nye persongrupper - polakker og personer med tilknytning til gadebander - forsøger at komme ind på dette lukrative illegale marked i Danmark.

En anden ændring i forhold til tidligere synes at være, at gerningsmændene ikke længere kun distribuerer hash, men i højere grad end tidligere også beskæftiger sig med andre typer narkotika.

”Gadeplansprisen” på hash er typisk på omkring 50 kr. pr. gram. Engrosprisen synes gennemsnitligt at ligge på et lavere niveau end tidligere (afhængig af kvantum og kvalitet), og der er indberetninger om priser ned til ca. 10.000 kr. pr. kilo.

Heroin

Langt den overvejende del af den beslaglagte mængde heroin i Danmark menes fortsat at stamme fra Sydvestasien.

Rapport om organiseret kriminalitet i Danmark i 2002

I 2002 er der beslaglagt ca. 60 kilo heroin i Danmark, hvilket er en markant stigning i forhold til 2001, hvor der samlet blev beslaglagt ca. 25 kilo heroin. I modsætning til stigningen i den beslaglagte mængde kan der konstateres en nedgang i antallet af beslag, idet der i 2002 var 965 beslag mod 1.304 beslag i 2001 - en tendens der er fortsat fra 2000.

Særligt har fremadrettede (pro-aktive) efterforskninger bidraget afgørende til den markante stigning i den beslaglagte stofmængde.

De traditionelle ruter gennem Iran og Tyrkiet til Balkan ser ud til ofte at have været benyttet - om end i forskellige varianter. Ligeledes ses ruter via tidligere sovjetrepublikker anvendt.

Smuglernetværk bestående af en række nationaliteter er en ny organisationsform i forhold til tidligere, hvor netværkene typisk bestod af personer af samme etniske herkomst. Kriminelle netværk bestående af etniske albanere vurderes ikke længere at have en helt så fremtrædende rolle som tidligere.

Den gennemsnitlige pris pr. gram heroin ved salg på "gadeplan" anslås til mellem 1.200 og 1.400 kr. for hvid heroin og 600 kr. for brun heroin. Der er dog betydelige afvigelser rundt i landet.

Kokain

I 2002 blev der beslaglagt ca. 14 kilo kokain ved ca. 880 beslag i Danmark. Året før blev der beslaglagt ca. 25 kilo kokain ved ca. 810 beslag.

På trods af faldet i den samlede beslaglagte mængde kokain er det politiets opfattelse, at kokain er et narkotikum i fortsat udbredelse. Dette underbygges bl.a. af stigningen i antallet af beslag samt af sager i 2002, hvor primært kriminelle netværk, bestående af personer med tilknytning til rockermiljøet og herboende udlændinge, har organiseret indsmuglinger af kokain til Danmark. Sager indikerer ligeledes, at der omsættes og forbruges store mængder kokain fordelt over hele landet.

Priserne er stabile med svagt faldende tendens. Den gennemsnitlige pris pr. gram ved salg på "gadeplan" anslås til ca. 700 kr. - dog med betydelige afvigelser rundt i landet.

Amfetamin

Den i Danmark beslaglagte amfetamin er primært produceret i Holland og Belgien, hvorfra stoffet smugles gennem Tyskland til Danmark. Der er dog også foretaget beslag af større mængder amfetamin hidrørende fra Polen og de baltiske lande.

Der er ikke afsløret illegale amfetaminlaboratorier i Danmark i 2002.

Smuglinger af amfetamin indenfor Europa sker typisk over land, hvor stoffet er gemt i personbiler, lastbiler, tog og busser.

I 2002 blev der beslaglagt i alt ca. 35 kilo amfetamin fordelt på ca. 1.100 beslag. I 2001 blev der beslaglagt ca. 160 kilo amfetamin fordelt på ca. 950 beslag. Den store forskel i den beslaglagte mængde i 2002 og 2001 har bl.a. sammenhæng med flere store efterforskninger i 2001 med beslag af henholdsvis 62 kg, 39 kg, 20 kg og 10 kg

Rapport om organiseret kriminalitet i Danmark i 2002

amfetamin. Set over 10 år har den beslaglagte mængde typisk været på ca. 25 kilo pr. år.

Beslaglæggelser af amfetamin foretages i alle områder af landet.

Personer fra rockermiljøet er i væsentligt omfang involveret i amfetaminsmugling og -handel.

Den gennemsnitlige pris pr. gram amfetamin ved salg på "gadeplan" anslås til ca. 250 kr., dog med betydelige afvigelser rundt i landet.

Ecstasy

Europæisk ecstasy produceres fortsat både i Vest- og Østeuropa. Den i Danmark beslaglagte ecstasy menes som i tidligere år primært at være fremstillet i Holland.

Der blev i år 2002 registreret et samlet beslag af ca. 25.000 tabletter fordelt på ca. 350 beslag. Til sammenligning blev i 2001 beslaglagt ca. 150.000 tabletter fordelt på ca. 330 beslag, hvoraf et beslag alene angik ca. 107.000 tabletter.

Der kan ikke entydigt peges på organisationer eller kriminelle netværk, der systematisk beskæftiger sig med *indsmugling* af ecstasy. Tendensen synes at være præget af løsere netværk med multikriminelle aktører med gode kontakter i Holland og muligvis Spanien. *Handel* med ecstasy kan i vidt omfang relateres til personer med tilknytning til rockermiljøet.

Priserne på ecstasy udviser en stabil tendens, hvor prisen på "gadeplan" pr. tablet er 50-125 kr. De laveste priser findes i Nord- og Sønderjylland.

Andre former for syntetisk narkotika

Det illegale marked for syntetisk narkotika er domineret af amfetamin og ecstasy.

Told•Skat og politiet foretager kontrol og samarbejder med kemikalievirksomhederne i Danmark i relation til virksomhedernes håndtering af de kemikalier, som er relevante i forbindelse med fremstilling og forarbejdning af (syntetisk) narkotika.

Doping

Der blev i år 2002 foretaget indberetninger om 196 beslaglæggelser af i alt 31.608 enheder dopingmidler. I 2001 blev der til Rigspolitiet indberettet 260 beslaglæggelser af i alt 254.638 enheder. De største antal beslag af dopingmidler foretages af toldvæsenet i forbindelse med indrejsekontrol og kontrol af postforsendelser.

Det bemærkes, at indsatsen mod dopingmisbrug - særligt den præventive indsats - primært sker inden for idrættens egne rækker.

3.2.2 Svig

Investeringsbedrageri

Der er gennem de seneste år foretaget retsforfølgning i sager vedrørende investerings

bedrageri begået af såkaldte sidegadevekslerer i relation til meget store værdier.

Afgiftsunddragelser i relation til EU

Der er konstateret flere sager, hvor forskellige former for økonomisk kriminalitet har medført tab i relation til Fællesskabets finansielle interesser. Det har fx drejet sig om videresalg af importerede varer i et netværk af selskaber, eller om handler med mobiltelefoner. Der samarbejdes bl.a. med OLAF om disse sagers opklaring.

3.2.3 Forfalskning

Der blev i 2002 registreret i alt 1.329 sager vedrørende falske penge mod 1.000 sager i 2001. 1.106 sager vedrørte dansk valuta (heraf 5 sager om mønter) med en samlet pålydende værdi på ca. DKR 611.000, mens 164 sager vedrørte udenlandsk valuta, heraf 102 sager vedrørende US\$. Der var 33 sager med falske euro.

I årets første 5 måneder blev der ikke konstateret falske euro i Danmark, men i juli, august og september måned 2002 var Danmark mål for organiserede grupper af udenlandske personer (central- og østeuropæere), der vekslede falske US \$ og euro sedler. Tilsvarende falske sedler er omsat i andre europæiske lande.

3.2.4 Væbnet røveri

Opgørelser over udviklingen i antallet af særligt farlige røverier i 2002 viser, at der til sammenligning med de foregående år var en markant vækst i antallet af særligt farlige røverier mod primært forretninger, tankstationer og værditransporter. Således er antallet af røverier mod værditransporter næsten tredoblet siden 2000.

I flere sager er det klarlagt, at personer fra rockermiljøet, ikke mindst fra supporterklubber, har truet andre (kriminelle) personer til at forøve grove røverier.

En række røverier mod banker udført på Sjælland, dels i Storkøbenhavn, dels i det vestlige Sjælland, synes at have forbindelse til rockermiljøet.

En organiseret bande fra Polen har gennem to år udført røverier mod guldsmedeforretninger i Vesteuropa. I april 2002 slog en persongruppe, der menes at kunne henføres til denne bande, til mod en juvelerforretning i København, hvor de under anvendelse af våben røvede armbåndsurre til en samlet værdi af knap kr. 1,6 millioner. Samme gruppe kunne ligeledes sættes i forbindelse med et lignende røveri mod en juvelerforretning i Århus. 3 mænd blev idømt fængsel i henholdsvis 3 år og 6 måneder samt udvist for bestandig, fængsel i 2 år (herboende) samt fængsel i 1 år 3 måneder og udvist i 10 år.

3.2.5 Kidnapning

Antallet af anmeldelser om ulovlige og kvalificerede frihedsberøvelser steg fra 13 i 1999 til 25 i 2000, men faldt i 2001 til 20 og yderligere i 2002 til 16. Ingen af frihedsberøvelserne kunne imidlertid bedømmes som værende led i organiseret kriminalitet.

3.2.6 Afpresning

I forbindelse med den generelle monitoring af kriminalitet foretaget af personer med tilknytning til rockergrupper blev det konstateret, at afpresning indgår som en del af rockerkriminaliteten. Antallet af anmeldelser steg fra 145 i 2001 til 201 i 2002.

3.2.7 Biltyverier

Det er ikke muligt med sikkerhed at estimere antallet af køretøjer, der stjæles i forbindelse med organiseret kriminalitet. Imidlertid er der informationer, der indikerer, at der foregår organiseret tyveri af dyre biler.

Det skønnes, at ca. 500 køretøjer om året bliver stjålet og derefter bragt til udlandet, men en del af dette antal angår formentlig forsikringssvig. Særligt drejer tyverierne sig om dyrere biler, der transporteres til udlandet.

3.2.8 "Hit-and-run"-tyverier

"Hit-and-run"-tyverier er i Danmark kendt under betegnelsen "rambuktyverier", der hovedsagligt begås mod guldsmede, juvelerer samt ur- og fotoforretninger. Gerningsmændene skal ofte findes i polske kriminelle netværk og til dels i rockermiljøet.

3.2.9 Andre former for tyveri/hæleri

Der er konstateret tyverier af kunst, designermøbler m.v., som indikerer en vis organisering.

Både polske og litauiske kriminelle netværk har udført omfattende tyverier fra parkerede biler, indbrud i boliger samt almindelige butikstyverier.

3.2.10 Ulovlig handel med skydevåben

Der findes ingen oplysninger om, at ulovlige handler med skydevåben i Danmark har været omfattet af de i bilag A nævnte kriterier for organiseret kriminalitet. Det blev også i 2002 konstateret, at rockergrupper samt visse gadebander var i besiddelse af skydevåben i betydeligt omfang.

3.2.11 Menneskesmugling

De fleste organiserede menneskesmuglinger til Danmark foregik i 2002 over land via Tyskland, men der har dog ligeledes været anvendt fly til Københavns Lufthavn i Kastrup og Billund Lufthavn i Jylland.

Det er i nogle tilfælde konstateret, at menneskesmuglernetværk har rådet over udstyr til fremstilling af falske pas, kørekort og kreditkort.

Der er tegn på, at især grupper fra Irak samt Balkan er velorganiserede og arbejder i netværk både i Holland, Tyskland og Danmark. Netværkene har i flere tilfælde ligeledes kontakter til Sverige og Norge samt andre europæiske lande. Endvidere er der bl.a. konstateret asiatiske grupper, der har anvendt Danmark som transitland på rejsen videre til England og Nordamerika.

3.2.12 Menneskehandel og prostitution

Den politimæssige monitoringsindsats til bekæmpelse af handel med mennesker i forbindelse med udnyttelse til prostitution, som blev påbegyndt i år 2001, fortsatte i 2002.

Den forøgede danske politimæssige indsats mod kvindehandel resulterede i flere sager, hvor det viste sig, at kvinder, dels fra Baltikum (særligt Letland), dels fra Asien (særligt Thailand), blev udnyttet i relation til prostitution og i den forbindelse måtte betale anseelige beløb til bagmændene.

Endelig her der været flere sager, der har vist, at afpresning, vold m.v. rettet mod personer, som er tilknyttet massageklinikker, er et stigende problem.

3.2.13 Børnepornografi

Der er i 2002 foretaget sigtelser i 106 sager om børnepornografisk materiale. 33 personer blev sigtet for distribution og 73 for besiddelse af sådant materiale.

Der afsløres på globalt plan kontinuerligt nyt børnepornografisk materiale på Internettet.

I slutningen af 2001 og første halvdel af 2002 blev der i Danmark optrævlet en dansk forgrening af et internationalt pædofilt netværk, hvilket skete i en efterforskning under navnet "Operation Hamlet". Efterforskningen viste, at et dansk ægtepar groft misbrugte et barn og distribuerede billeder heraf via Internettet. Netværket havde forbindelser til personer i en række vesteuropæiske lande og USA. Der er frem til foråret 2003 afsløret misbrug i andre lande af mere end 90 identificerede børn i alderen fra 2 til 14 år. Der er i Danmark og i udlandet afsagt domme på mellem 2 måneders fængsel og fængsel på livstid. Gerningsmændene benyttede informationsteknologien med stor ekspertise og under konstant gensidig vejledning med henblik på at skjule deres kriminalitet for myndighederne.

Det er ikke muligt med sikkerhed at skønne over antallet af pædofile netværk eller deltagere i pædofile netværk, da netværkene er meget lukkede. Det er myndighedernes opfattelse, at der foretages en restriktiv udvælgelse, før der sker optagelse af nye medlemmer – blandt andet ved at kræve upload af "nyt" materiale – i netværkene. Endvidere er det konstateret, at særligt materialets nyheds- og grovhedsgrad er afgørende for, hvor store "rettigheder" nye deltagere i pædofile netværk gives.

3.2.14 IT-kriminalitet

Anvendelse af IT indgår – i lighed med det ovenfor beskrevne vedrørende børnepornografi – som et væsentligt element i en lang række tilfælde af alvorlig kriminalitet.

For så vidt angår egentlig IT-kriminalitet var der i år 2002 sager angående hacking, ulovlig kopiering samt salg af software og musik, der var beskyttet af ophavsret. Endvidere var der med hensyn til handel på Internettet sager, hvor der blev bestilt og betalt for varer med falske og/eller stjalne kreditkort.

Databedrageri i form af aflæsning og kopiering af magnetsporet på Visa/Dankort blev benyttet af en gruppe, der filmede brugerne, således at pinkoden blev aflæst. Efter

forskning godtgjorde, at der var aflæst mindst 262 Visa/Dankort og efterfølgende foretaget mere end 1.500 hævnninger med et samlet beløb på omkring 2,5 millioner danske kroner. Pengene var hævet fra terminaler i Danmark, Sverige og Tyskland. Politiet fandt diverse kortlæsere, bærbare computere med magnetspor, terminaler og andet udstyr anvendt til bedragerierne.

IT-kriminalitet forventes – særligt inden for e-handelsområdet – at stige i de kommende år, primært som følge af den øgede anvendelse af handel via Internettet.

Anvendelsen af informationsteknologi i forbindelse med alvorlig og organiseret kriminalitet forventes ligeledes at stige i de kommende år.

3.2.15 Miljøforbrydelser m.m.

Antallet af anmeldelser for overtrædelser af miljøloven har været stigende de seneste par år efter en periode med fald. Desuden er der konstateret en generel stigning i overtrædelse af Washingtonkonventionens regler.

De i 2002 konstaterede miljøforbrydelser i Danmark kan ikke betegnes som egentlig organiseret kriminalitet, jf. EU-kriterierne, bilag 1.

3.2.16 Cigarettsmugling

Smugling af cigaretter synes i væsentlig grad at være internationalt organiseret. I løbet af 2002 blev smugling af højt beskattede varer, særligt cigaretter, i væsentlig grad udført af litauere, som bl.a. samarbejdede med danske og udenlandske kriminelle. Cigaretterne blev hovedsagelig smuglet til Danmark skjult i almindelig fragtgods.

I løbet af 2002 er der beslaglagt 10 millioner cigaretter i Danmark mod i alt 15 millioner i 2001. Faldet skal bl.a. ses i lyset af et omfattende - og resultatgivende - internationalt samarbejde, herunder i regi af Task Force on Organized Crime in the Baltic Sea Region.

3.3 Ressourcer

Det er ikke muligt nærmere at estimere den omsætning eller profit, der genereres som følge af organiseret kriminalitet i 2002. Profitten skønnes imidlertid at være stor, idet fortjeneste som regel skabes inden for områder, hvor legal virksomhed er behæftet med betydelige afgifter til staten, eller aktiviteter, som direkte er ulovlige.

Omfanget af anvendelse af frontvirksomheder kendes ikke. Imidlertid er der en række eksempler på, at personer med tilknytning til rockermiljøet har etableret umiddelbart legitime virksomheder, men hvor omstændighederne forekommer mistænkelige. Nogle af disse virksomheder tømmes for værdier med tab til følge for kreditorerne.

3.4 Voldsanvendelse

Det er ikke muligt mere præcist at kortlægge anvendelse af vold i forbindelse med udøvelsen af organiseret kriminalitet, bl.a. fordi kriminalitet inden for de kriminelle miljøer sjældent anmeldes til politiet.

En række sager har endvidere vist, at svage (kriminelle) personer presses til at begå kriminalitet på vegne af personer med rockermiljøet.

Der har været tilfælde af overfald rettet mod fængselsfunktionærer, som antages at være arrangeret med henblik på at intimidere personalet. Sagerne har forbindelse til rockermiljøet.

3.5 Anvendelse af indflydelse

Der var i 2002 fortsat ingen tegn på, at organiseret kriminalitet kunne sættes i forbindelse med direkte indflydelse på den offentlige forvaltning, retshåndhævelsesmyndigheder eller politiske kredse.

3.6 Hvidvaskning af penge

Der blev i 2002 indgivet i alt 338 underretninger fra kredit- og finanssektoren m.v. om mistanke om hvidvask af penge mod 319 i 2001. Antallet af underretninger har de seneste fem år ligget på mellem 249 og 357. Som det har været tilfældet i de foregående år, var der ikke oplysninger, der indikerede, at sagerne fra 2002 var relateret til organiseret kriminalitet.

4. Steder og områder for den kriminelle aktivitet

Langt den overvejende del af den mere organiserede kriminalitet i Danmark blev i 2002 udøvet i de større bymæssige områder, om end spredt over hele landet.

Danmark fungerede i nogen udstrækning som transitland i forbindelse med kriminalitet, herunder i forbindelse med smugling af mennesker og narkotika m.v. til primært Sverige og Norge.

5. Retshåndhævelse

Dansk politi søger til stadighed at tilpasse indsatsen mod organiseret kriminalitet i relation til trusselsbilledet.

5.1 Nationalt

Styregruppen vedrørende efterforskningsstøttecentre samt grænseoverskridende, organiseret kriminalitet, der blev etableret i 2000 med rigspolicechefen som formand, fortsatte arbejdet gennem 2002. Styregruppen fortsatte således arbejdet med at drøfte emner, f.eks. strategier, i relation til den retshåndhævende indsats mod rockerkriminalitet og andre alvorlige kriminalitetsproblemer.

Der henvises endvidere særligt til bilag B og bilag C angående indsatsen i relation til rockermiljøet.

5.2 Internationalt

Danmark deltager målrettet i internationalt samarbejde vedrørende bekæmpelse af organiseret kriminalitet, bl.a. inden for rammerne af det intensive nordiske politi- og toldsamarbejde (herunder det såkaldte PTN-samarbejde mellem de nordiske politi- og toldmyndigheder), Task Force on Organized Crime in the Baltic Sea Region, EU (herunder Europol og Schengen-samarbejdet) og Interpol.

Danmark havde også i 2002 formandskabet (der fortsætter indtil udgangen af 2004) for Task Force on Organized Crime in the Baltic Sea Region. Danmark varetog endvidere formandskabet for EU i andet halvår af 2002.

6. Konklusioner

6.1 Vurdering af truslen fra organiseret kriminalitet

Det vurderes (fortsat), at der begås organiseret kriminalitet i Danmark, herunder særligt kriminalitet, som udspringer af rockermiljøet. Imidlertid var den organiserede kriminalitet i Danmark også i 2002 generelt på et relativt beskedent niveau.

Der er relationer og samarbejde mellem rockermiljøet og andre (til dels internationale) organiserede grupper om eksempelvis smugling af og handel med narkotika.

Udenlandske – særligt europæiske - netværk har i øvrigt udset bl.a. Danmark som mål for deres ofte grove kriminalitet, men der er stadig intet, der tyder på, at internationale forbryderorganisationer har fået egentlig fodfæste i Danmark.

6.2 Tendenser

Organiseret kriminalitet i Danmark er i stigende omfang baseret på netværkssamarbejde. Flexibilitet samt samarbejde på tværs af landegrænser synes at være et kendetegn for moderne, organiseret kriminalitet. Eksempelvis viser det sig ofte, at de samme netværk leverer forskellige "kriminalitetsprodukter" til varierende aftagere (i flere lande) og arbejder sammen i vekslende konstellationer og strukturer.

6.3 Prognoser

Internationalisering, globalisering, netværksorganisering og anvendelse af teknologi, herunder informationsteknologi, vil have væsentlig betydning for de kommende års kriminalitetsudvikling.

Der må derfor forventes øget international, organiseret kriminalitet – også i Danmark. Udviklingen vil kræve en yderligere intensiveret og målrettet retshåndhævelsesindsats – såvel nationalt som internationalt.

For så vidt angår rockermiljøet forventes udnyttelsen af andre personer fra kriminelle miljøer, f.eks. til at begå grov kriminalitet, at fortsætte.

Bilag A: Organiseret kriminalitets karakteristika

Mindst seks af de nævnte karakteristika skal foreligge, for at en forbrydelse eller en kriminel gruppe kan karakteriseres som organiseret kriminalitet. Af de seks karakteristika skal nr. 1, 3, 5 og 11 under alle omstændigheder være opfyldt.

1. Samarbejde mellem flere end to personer
2. Med hver sine forud fastlagte opgaver
3. I længere eller på forhånd ubestemt tid
4. Under anvendelse af en eller anden form for disciplin eller kontrol
5. Mistanke om udøvelse af alvorlige forbrydelser
6. Udførelse på internationalt plan
7. Anvendelse af voldelig adfærd eller andre midler, der tjener til intimidering
8. Anvendelse af kommercielle eller forretningsmæssige strukturer
9. Indblanding i hvidvaskning af penge
10. Udøvelse af indflydelse på politisk plan, over for medier, offentlig administration, justitsmyndigheder eller samfundsøkonomiske forhold
11. Profit- eller magtmotiveret